

Yard. Doç. Dr. SEMİN TÖNER ŞEN
Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi

**ULUSLARARASI HUKUKTA
SOYKIRIM,
ETNİK TEMİZLİK VE SALDIRI**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	vii
İÇİNDEKİLER.....	ix
KISALTMALAR.....	xv
GİRİŞ.....	1

Birinci Bölüm

SOYKIRIM KAVRAMININ DOĞUŞU, TARİHİ GELİŞİMİ, ULUSLARARASI HUKUKTA YERİNİ ALMASI, TANIMI, UNSURLARI VE YARGI KARARLARI

I. SOYKIRIM KAVRAMININ TARİHİ GELİŞİMİ	7
II. SOYKIRIM KAVRAMININ DOĞUŞU VE ULUSLARARASI HUKUKTA YERİNİ ALMASI.....	9
A. SOYKIRIM SÖZLEŞMESİNE KADAR OLAN GELİŞMELER	9
1. I. Dünya Savaşı Öncesi Durum.....	9
2. I. Dünya Savaşı Sonrası Gelişmeler.....	14
3. Sözleşmeye Doğru İlk Adımlar.....	31
B. 6 ARALIK 1948 TARİHLİ SOYKIRIM SUÇUNUN ÖNLENMESİ VE CEZALANDIRILMASINA DAİR SÖZLEŞME	34

C. SOYKIRIM KAVRAMININ ULUSLARARASI HUKUK BAKIMINDAN NİTELİĞİ.....	37
1. Uluslararası Hukuka Göre Suç Olarak Kabul Edilmesi	37
2. Örf-Adet Kuralı Olması ve Hukukun Genel İlkelerinden Biri Olma Niteliği.....	42
3. Jus Cogens Niteliği.....	47
4. Erga Omnes Yükümlülük Getirmesi	51
III. SOYKIRIM KAVRAMININ TANIMI, KONUSU, NİTELİĞİ VE UNSURLARI	56
A. SOYKIRIMIN TANIMI.....	56
B. SOYKIRIM SUÇUNUN KONUSU.....	67
1. Soykırım Suçunun Maddi Konusu.....	67
a. Gruplar.....	67
i. Milli Grup	80
ii. Etnik Grup	83
iii. Dini Grup	85
iv. Irki Grup	87
v. Diğer Gruplar	89
aa. İstikrarlı ve Sabit Gruplar	90
bb. Ekonomik ve Sosyal Gruplar	92
cc. Dilsel Gruplar	92
dd. Cinsel Gruplar	93
ee. Yaşlılar, Bedensel veya Zihinsel Özürlüler	93
b. Tamamen veya Kısmen İfadesinin Kapsamı.....	94
c. Grup Olarak.....	100
2. Soykırım Suçunun Hukuki Konusu.....	102
C. SOYKIRIM SUÇUNUN UNSURLARI.....	103
1. Kanuni Unsur: Tipiklik	103
2. Actus Reus: Maddi Unsur	107
a. Grup Üyelerinin Katli	114
b. Grup Üyelerinde Ciddi Bedensel ve Zihinsel Zarara Sebep Olma.....	117

c. Grubun Fiziksel Varlığının Tamamen veya Kısmen Ortadan Kalkmasına Sebepiyet Vermek Üzere Tasarlanmış Yaşam Koşullarına Kasten Maruz Bırakılması.....	124
d. Grup İçinde Doğumları Önlemek İçin Tedbirler Dayatma.....	134
e. Grubun Çocuklarının Başka Bir Gruba Zorla Nakli	138
3. Mens Rea: Manevi Unsur.....	142
IV. ULUSAL -ULUSLARARASI YARGI VE SORUMLULUK.....	159
A. ULUSAL VE ULUSLARARASI YARGI (MAHKEME) VE İÇTİHATLARDA SOYKIRIM.....	159
1. Uluslararası Yargılama Hukukunda Soykırım Suçu	163
a. Nüremberg ve Tokyo Uluslararası Askeri Ceza Mahkemeleri.....	170
b. Eski Yugoslavya İçin Uluslararası Ceza Mahkemesi....	172
c. Ruanda İçin Uluslararası Ceza Mahkemesi	179
d. BM Uluslararası Ceza Mahkemesi	185
2. Ulusal Yargı; Türk Ceza Hukukunda Soykırım Suçu.....	191
B. SOYKIRIM SUÇUNDA GENEL ANLAMDA SORUMLULUK.....	200
1. Bireysel Sorumluluk	203
2. Üstün Emri.....	205
C. CEZA HUKUKU BAKIMINDAN YARGILAMANIN UNSURLARI.....	211
1. Muafiyet ve İade.....	211
2. Zamanaşımı	222

İkinci Bölüm
ETNİK TEMİZLİK KAVRAMI; DOĞUŞU,
TARİHİ GELİŞİMİ, ULUSLARARASI
HUKUKTA YERİNİ ALMASI, TANIMI,
UNSURLARI VE YARGI KARARLARI

I. ETNİK TEMİZLİK KAVRAMININ TARİHİ GELİŞİMİ	227
II. ETNİK TEMİZLİK KAVRAMININ DOĞUŞU VE ULUSLARARASI HUKUKTA YERİNİ ALMASI.....	228
III. ETNİK TEMİZLİK KAVRAMININ TANIMI	236
IV. ETNİK TEMİZLİK KAVRAMININ KONUSU, NİTELİĞİ VE UNSURLARI.....	256
A. ETNİK TEMİZLİK KAVRAMININ KONUSU VE UNSURLARI.....	256
1. Bir Uygulama Olarak Etnik Temizlik.....	257
a. Yönetim (İdare) ile İlgili Unsurlar	258
b. Şiddet İçermeyen Diğer Unsurlar	258
c. Terörize Etme, Yıldırma, Korkutma Unsurları.....	258
d. Askeri Unsurlar	259
2. Bir Politika Olarak Etnik Temizlik	260
3. Bölgesel Bağlamda Etnik Temizlik.....	261
B. ETNİK TEMİZLİK KAVRAMININ NİTELİĞİ	262
1. Amaç, Kasıt Olarak Etnik Temizlik	262
2. Etnik Temizlik Ve Grup - Irk Düşmanlığı.....	264
3. Etnik Temizlik ve Nefret Suçları.....	268
V. ULUSLARARASI YARGI VE İÇTİHATLARDA ETNİK TEMİZLİK.....	269

Üçüncü Bölüm
SALDIRI KAVRAMI; DOĞUŞU, TARİHİ
GELİŞİMİ, ULUSLARARASI HUKUKTA
YERİNİ ALMASI, TANIMI, UNSURLARI VE
YARGI KARARLARI

I. SALDIRI KAVRAMININ TARİHİ GELİŞİMİ.....	271
A. 20.YY. VE I. DÜNYA SAVAŞI ÖNCESİ GELİŞMELER.....	272
B. I. DÜNYA SAVAŞI SONRASI GELİŞMELER.....	273
1. Versailles Andlaşması.....	273
2. Milletler Cemiyeti.....	275
3. Kellogg-Briand Paktı	276
C. II. DÜNYA SAVAŞI VE SONRASINDAKİ	
GELİŞMELER.....	280
1. Birleşmiş Milletler Savaş Suçları Komisyonu.....	280
2. Birleşmiş Milletler ve Saldırı Kavramı.....	281
a. Kuvvet Kullanma Yasağı.....	281
b. Kuvvet Kullanma Yasağının İstisnaları.....	287
i. Self-Determinasyon Hakkı	287
ii. İnsani Müdahale	290
iii. Meşru Müdafaa	300
iv. Diğer Durumlar	305
c. Genel Kurul	311
3. Nüremberg ve Tokyo Mahkemeleri.....	317
II. SALDIRI KAVRAMININ DOĞUŞU VE ULUSLARARASI	
HUKUKTA YERİNİ ALMASI	322
A. 1974 TARİHLİ SALDIRI FİİLİNİN	
TANIMLANMASINA İLİŞKİN 3314 SAYILI GENEL	
KURUL KARARI.....	324
B. ULUSLARARASI CEZA MAHKEMESİ KAPSAMINDA	
SALDIRI SUÇUNUN GELİŞİMİ	331
1. Roma Statüsü.....	333

2. Uluslararası Ceza Mahkemesi için Hazırlık Komisyonu.....	337
a. Saldırı Tanımını Gerekli Kılan ve Zorlaştıran Nedenler	339
b. Saldırı Tanımı Nasıl Yapılmalı; Genel, Soyut bir Tanımla mı yoksa Fiilleri Sayarak mı?.....	344
c. 2002 Tartışma Senedi	346
3. Saldırı Suçu Üzerine Özel Çalışma Grubu.....	352
a. 2007 Tartışma Senedi	357
III. SALDIRI KAVRAMININ TANIMI.....	364
A. SALDIRI TANIMINDA TEMEL UNSURLAR.....	364
1. Saldırı Fiili ve Unsurları.....	368
a. Niyet Unsuru.....	368
b. Araç Unsuru.....	371
i. Saldırı Fiilinde Kuvvet Kullanmanın Yoğunluğu... 371	
ii. Saldırı Fiilinde Dolaylı Kuvvet Kullanma İlişkisi ... 375	
c. Sonuç Unsuru, Saldırı Eyleminin Sonuçları	378
2. Saldırı Suçu ve Unsurları	380
a. Saldırı Suçunda Psikolojik (Manevi) Unsur	380
b. Saldırı Suçunda Fiziksel (Maddi) Unsur.....	383
IV. ULUSLARARASI YARGI VE İÇTİHATLARDA SALDIRI KAVRAMI	395
DEĞERLENDİRMELER VE SONUÇ.....	399
KAYNAKÇA	435
EK: SOYKIRIM SUÇUNUN ÖNLENMESİ VE CEZALANDIRILMASI SÖZLEŞMESİ	507